

UVOD V KNJIŽEVNOST

Književne zvrsti so:

- **LIRIKA** (izpovedništvo)
- **DRAMATIKA** (pisana po vlogah za na oder)
- **EPIKA** (pripovedništvo)

Znotraj zvrsti so vrste:

LIRIKA

- Sonet
- Himna
- Balada
- Romanca
- Oda
- Gazela

DRAMATIKA

- Komedije
- Tragedije

EPIKA

- Roman
- Črtica
- Novela
- Povest
- Pravljice

OBLIKE KNJIŽEVNOSTI

POEZIJA ali pesništvo-vezana beseda

PROZA ali nevezana beseda

RAZDELITEV KNJIŽEVNOSTI PO VRSTAH, ZVRSTEH IN OBLIKAH

LIRIKA

Himna
Oda
Elegija
Epigram
Ljubezenska pesem
sonet

EPIKA

Ep
Povest v verzih
Balada
romanca

DRAMATIKA

Tragedija v verzih
Komedija v verzih

BESEDNA UMETNOST

Umetnost lahko označujemo kot del duhovne kulture in način, kako človek ustvarjalno in z različnimi izraznimi sredstvi (čopič, zvok, beseda) izraža tisto kar čuti, misli ali si iz srca želi.

VRSTE UMETNOSTI

- Besedna
- Glasbena (Bach, Mozart)
- Likovna (Rihard Jakopič)
- Kiparstvo
- Arhitektura (Jože Plečnik)
- Plesna (Pia, Pino Mlakar)
- Gledališka
- Filmska (Oliver Stone, Miloš Forman)

Besedno umetnost imenujemo tudi literatura, književnost, leposlovje ali slovstvo. Besedni umetniki so pesniki, pisatelji in dramatik. Izražajo se besedno ali jezikovno. S svojim vsebinskim in oblikovnim slogom želijo v bralcu vzbuditi razpoloženje ali doživetje. Vsako umsko delo vsebuje tri sestavine:

- Estetska (vzbuja nam doživetje lepega)
- Spoznavna (spoznanja o sebi, človeku in svetu)
- Etična (veda, ki nas uči o dobrih vrednotah)

ZNAČILNOSTI BESEDNE UMETNOSTI

- Posebna oblikovanost (estetskost)
 - Večpomenskost
- Neodvisnost od kraja in časa nastanka
 - Umetniškost

KNJIŽEVNA VEDA

Veda, ki se ukvarja s proučevanjem posebnih značilnosti in razvoja literature, imenujemo književna ali literarna veda.

Za izrazom orientalska književnost označujemo vse književnosti starega in srednjega veka na območju Afrike do Tihega oceana. Najstarejši sta egipčanska in sumerska (3000 pr. n. št.), sledita ji babilonska ter starozidovska. Po letu 1000 pr. n. št. pa nastanejo še indijska in kitajska, kasneje pa še perzijska. Najmlajši pa sta arabska in japonska (600).

Na nastanek in razvoj književnosti so vplivala verstva.
